

ADAMIĆ, Ljudevit Andrija (Adamich, Ludovico Andrea, Ludovik), trgovac i promicatelj gospodarskog i kulturnog života (Rijeka, 29. XI 1767 — Rijeka, 31. X 1828). Rođen je u trgovačkoj obitelji Šimuna i Elizabete, rođ. Barčić. Već je kao dvadesetogodišnjak pokazao osobitu poduzetnost otišavši u Beč samom caru Josipu II s nakanom da obrani oklevetane roditelje (u čemu je i uspio). U Beču je, po očevoj želji, polazio trgovačke studije i dospio do dvorskih krugova, što mu je poslije pomoglo u trgovačkim vezama. Za prvih napoleonskih ratova pobjegao je u Francusku, zatim boravio u Španjolskoj i Turskoj, a tek se 1799. vratio u rodni grad. Tu je osnovao trgovinu drva i konopa i od tog vremena, pa sve do smrti, razvijao je u Rijeci uz živu trgovačku djelatnost i političko-diplomatsku aktivnost postavši s vremenom zbog tih zasluga riječki patricij. — U javnom se životu A. najprije pojavio savjetima pri izgradnji kupskog kanala upozoravajući zagrebačkog biskupa Maksimilijana Vrhovca da je projekt neizvediv i da su suvišna dalja golemo novčana ulaganja (bliska budućnost je pokazala da je bio u pravu). Bio je jedan od glavnih inicijatora izgradnje novoga »žitnog« put (Lujzinska cesta) prema nacrtu poznatog graditelja generala Filipa Vukasovića. Uz Vrhovca i nekoliko pred-

LJUDEVIT
ANDRIJA
ADAMIĆ

stavnika austrijskog visokog plemstva, A. je bio član novoosnovanoga dioničkog trgovačkog društva za izgradnju ceste, u što je uložio veliku sumu novca. Cesta je puštena u promet 1809. i dio je današnje magistrale Karlovac—Rijeka. A. je bio neumoran u trgovačkim akcijama, napose u trgovini drvom, izvozeći ga sve do Engleske. U vrijeme francuske okupacije i stvaranja Ilirskih provincija, iako nenaklonjen Francuzima, stupio je u vezu s maršalom A. F. Marmontom i uz odobrenje bečke vlade otputovao u London, gdje je pregovarao o dobavi robe u vrijeme kontinentalne blokade. Zauzimao se i za uspostavu parobrodarske pruge Rijeka—Kotor želeći tako poboljšati i povećati trgovačke veze s Levantom. Nakon Napoleonova poraza A. je vodio 1821. deputaciju Riječana na poklonstvo caru Franji I u Ljubljani iznijevši molbu da se Rijeka priključi Ugarskoj, kao i neke druge zahtjeve (osnivanje tvornice duhana, gradnja ceste između Rijeke i Trsta, osnivanje biskupije u Rijeci). U Rijeci, odn. Sušaku, podigao je 1821. omanju papiranu i tri godine kasnije prodao je jednom Francuzu (tvornica postoji i danas). Bio je vlasnik manufakture stakla u Mrzloj Vodici u Gorskom kotaru te je kvalitetne staklene proizvode izvezio i u Ameriku gdje mu je pomagao prijatelj Antun Mihanović. S njim je A. 1825. predočio Požunskom saboru oveći projekt — *Planum stabiliendae* (na latinskom, njemačkom i mađarskom jeziku; jedan se primjerak čuva u Nacionalnoj i sveučilišnoj biblioteci u Zagrebu, sign. I-75, a drugi u Metropolitanskoj knjižnici u Zagrebu, sign. M 21004) — o potrebi osnivanja izvoznoga ugarskog trgovačkog društva sa sjedištem u Rijeci. Iste je godine tiskao u Požunu brošuru *Eszre Vételek* (pohranjena u Metropolitanskoj knjižnici u Zagrebu, sign. M 21096) u kojoj predlaže izgradnju željezničke pruge Zagreb—Sopron. Kao diplomat i političar A. je igrao važnu ulogu ne samo u Rijeci već i na međunarodnom planu. Kraće je vrijeme bio i engleski konzul u Rijeci, a kao izaslanik svoga grada bio je 1822. u Veroni član regnikolarne deputacije (pod vodstvom hrvatskog bana I. Gyulaja) koja je izrazila zahvalnost caru Franji za reinkorporaciju prekosavskih krajeva Hrvatskoj. U političko-diplomatskim poslovima mnogo mu je koristilo masonstvo, napose žive veze sa slobodnim zidarima u Beču. A. je osobito zaslužan za kulturni razvoj Rijeke. Prema vlastitom nacrtu pokrenuo je izgradnju kazališne zgrade u koju je uložio velika novčana sredstva. Kazalište je dovršeno uz financijsku pomoć brojnih bogatih riječkih građana i svečano otvoreno 3. X 1805. Namjeravao je izgraditi i kazalište u Karlovcu, ali su ga, čini se, spriječili novčani razlozi, dok je naumljenu izgradnju kazališne zgrade u Zagrebu omela njegova smrt. A. je bio osnivač »Casina« u Rijeci (otvoren 4. X 1806), a potpomagao je i sve druge akcije u kulturnom razvoju rodnoga grada. — Iako je čitav život manje-više politički lavirao, jer su upravo trgovačke koristi i određivale njegov politički stav (C. Fisković), ipak je učinio mnogo za unapređenje Rijeke i njezine okolice.